

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ
*здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 053 Психологія*

Житомир-2022
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка

УДК 159.9.018

М 12

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського
державного університету імені Івана Франка
(протокол № 22 від 27 грудня 2022 року).*

Рецензенти:

Ханецька Тетяна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психосоматики та психологічної реабілітації факультету психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Шикирава Наталія – методист з психологічної служби науково-методичного центру департаменту освіти Житомирської міської ради.

Кириченко Віктор – доктор психологічних наук, доцент, професор (б.в.з.) кафедри соціальної та практичної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка.

М 12

Мазяр О. В. Методичні рекомендації до проходження практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 46 с.

Методичні рекомендації до проходження практики за спеціальністю 053 Психологія спрямовані забезпечити здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти матеріалами, які містять покрокову інструкцію щодо виконання відповідних завдань та заповнення нормативної документації. У рекомендаціях містяться пояснення та посилання на ресурси, які сприяють формуванню компетентностей. Представлені матеріали можуть стати при нагоді здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія та керівникам практики.

УДК 159.9.018

© Мазяр Олег, 2022
© Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2022

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКАМИ	5
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА	
Навчальна практика з використання інноваційних та інформаційно-комунікативних технологій (спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Сімейна психологія»)	7
Навчальна практика з використання інноваційних технологій у сфері психічного здоров'я (спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Психологія. Психічне здоров'я особи та спільноти»)	13
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА	
Виробнича практика з прикладної психології (спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Сімейна психологія»)	21
Виробнича практика з прикладної психології (спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Психологія. Психічне здоров'я особи та спільноти»)	24
ДОДАТКИ	
Додаток 1. Відношення	29
Додаток 2. Щоденник практики	31
Додаток 3. Паспорт бази практики	44
Додаток 4. Звіт за результатами навчальної практики	45
Додаток 5. Звіт за результатами виробничої практики	46

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Чинне Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка від 24.09.2021 року визначає практику як обов'язковий компонент фахової підготовки спеціалістів, який, разом із тим, засвоюється за індивідуальною траєкторією навчання здобувачів і може поєднувати як формальні, так і неформальні методи підготовки. Це означає, що здобувачі вищої освіти можуть формувати загальні та спеціальні компетентності у форматі власних інтересів фахової практичної діяльності.

ОСНОВНА МЕТА практики полягає у виробленні навичок практичної діяльності за фахом, вміння організувати роботу практичного психолога, дотримуватись професійних правил і принципів, виявлення прогалин у розвитку окремих умінь і здатність їх цілеспрямовано розвивати. Коротко, загальна мета практики полягає у формуванні навичок вирішення професійних задач.

Основними *принципами* проходження практики є системність та поступовість підготовки здобувачів вищої освіти. Це означає, що формуванню практичних навичок передують теоретична підготовка, а самі вміння та навички розвиваються на основі тих, які були розвинені раніше.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

1. *Поглиблювати* та закріплювати теоретичні знання, опанувати загальні теоретико-методологічні принципи психологічного дослідження, сформувані вміння та навички застосовувати знання у професійній діяльності психолога.
2. *Застосовувати* теоретичні знання під час психодіагностичної роботи, користуючись різноманітними формами та методами роботи і, враховуючи вікові особливості клієнта, здійснювати аналіз та інтерпретацію отриманих даних, формулювати висновки та рекомендації за результатами дослідження.
3. *Розвивати* вміння та навички проведення науково-психологічних досліджень, здійснювати перевірку обґрунтованості наукових припущень і теоретичних концепцій.
4. *Розробляти* вміння використовувати інноваційні та інформаційно-комунікативні методи психологічної допомоги.

Зміст фахової практики регламентується наскрізною та робочою програмами, які розробляються згідно з навчальним планом і затверджуються напередодні навчального року.

ВИДИ ПРАКТИК. Освітні програми та навчальні плани визначають кількість та види практик, їхню тривалість та графік проходження. Спеціальність 053 Психологія другого (магістерського) рівня вищої освіти передбачає проходження двох видів практик – навчальної та виробничої.

Навчальна практика спрямована на формування компетентностей в умовах практичних занять, які відбуваються в Житомирському державному університеті імені Івана Франка. При цьому можливими є відвідування закладів, в яких відбувається практична діяльність психологів. Основна мета навчальної практики – ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями організації та діяльності психологічних служб, а також формування первинних умінь та навичок вирішення професійних задач у сфері психічного здоров'я.

Виробнича практика відбуваються у спеціальних закладах, які надають різні види психологічної допомоги та мають штатними одиницями практичних психологів. Попередньо з цими закладами укладається угода про партнерство та співробітництво, яка урегулює питання організації фахової практики. Підставою для проходження виробничої практики стає службова записка декана факультету та наказ ректора. Здобувачі вищої освіти в умовах професійної діяльності формують та закріплюють власні компетентності шляхом виконання професійно-орієнтованих завдань. Результати практики об'єктивуються у проведених дослідженнях і психологічних інтервенціях.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ. Зміст та процесуальні характеристики практики представлені у *наскрізній та робочій програмах*, які розміщені на сайті університету (zu.edu.ua) та зберігаються на кафедрі. Перед початком виробничої практики факультетським керівником практики та деканом факультету складається *службова записка* про закріплення здобувачів вищої освіти за базами практики та керівниками. На підставі службової записки оформлюється відповідний *наказ* ректора університету. Зміст службової записки та наказ складаються на підставі *відношення про проходження практики*, які надають здобувачі вищої освіти за два тижні до її початку. Своєю чергою, кафедральний і факультетський керівники практики за необхідності забезпечують здобувачів вищої освіти *направленнями* на практику. Здобувачі вищої освіти проходять *інструктаж щодо питань охорони праці* та роблять відповідну відмітку у журналі. Результати проходження виробничої практики оформлюються у *щоденнику практики*, *паспортом бази практики* та *звітом*. Звіт також оформлюється за результатами проходження навчальної практики.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКАМИ

Практика здобувачів проходить, відповідно до графіку навчального процесу, з яким можна ознайомитися на сайті університету у переліку освітніх програм (<https://eportfolio.zu.edu.ua/op/department/27/>).

Безпосередню організацію практики забезпечують факультетський та кафедральний керівники, які здійснюють розподіл здобувачів між науково-педагогічними працівниками та базами практик. Ці науково-педагогічні працівники контролюють стан проходження практики (відвідування баз практики, перевірка документації, звітування).

Виробнича практика має забезпечуватися нормативною документацією:

- відношення;
- щоденник практики;
- паспорт бази практики;
- угода про партнерство та співробітництво;
- звіт.

За два тижні до початку практики здобувачі вищої освіти подають кафедральному керівнику *відношення* з бази практики (додаток 1), де адміністрацією підтверджується готовність забезпечити умови проходження практики. Здобувачі вищої освіти мають можливість або вибрати або базу практики з реєстру запропонованих, або самостійно знайти заклад для проходження практики.

Факультетський та кафедральний керівники практики проводять *інструктаж з питань охорони праці* (відмітка у журналі) й ознайомлюють здобувачів вищої освіти з її змістом. Здобувачі вищої освіти мають можливість самостійно ознайомитися з *робочою програмою* практики, яка розміщується в Е-портфоліо на сайті університету (наприклад, <https://eportfolio.zu.edu.ua/op/62/magister/2022/>), а також з *методичними рекомендаціями* щодо проходження практики в електронній бібліотеці університету (<http://eprints.zu.edu.ua/>). У цих документах є інформація про мету та завдання практики, компетентності та програмні результати, яких необхідно досягти, зміст діяльності, форми звітності та норми оцінювання роботи здобувачів вищої освіти.

На *настановній конференції* керівники практики ознайомлюють здобувачів вищої освіти з основними завданнями, організаційними питаннями, ймовірними труднощами та особливостями звітування й оцінювання результатів практики. Зокрема, наголошується на заповненні необхідної документації: *щоденник практики* (додаток 2), *паспорт практики*

(додаток 3), укладання угоди про партнерство та співробітництво (за необхідності¹). Здобувачі вищої освіти отримують нагоду поставити уточнювальні запитання, узгодити змістовні аспекти її проходження та оцінювання.

Здобувачі вищої освіти прибувають на базу практики в її перший день. Проходять інструктаж щодо внутрішнього розпорядку дня, визначають з практичним психологом графік роботи і дотримуються його. Керівник практики від університету та кафедральний керівник практики повинні бути ознайомлені з цим графіком й у випадку необхідності можуть *перевірити* присутність здобувачів вищої освіти на базі практики. Відсутність здобувачів вищої освіти на базі практики без поважних причин вважається пропуском і зараховується як пропуск на заняттях (6 годин). Не допускається порушення режиму роботи бази практики, фото- та відеозйомка без спеціального дозволу керівника закладу.

Після завершення практики відбувається *підсумкова конференція*, на якій здобувачі вищої освіти звітують про виконану роботу, рефлексують щодо рівня розвитку власних компетенцій і планують їхнє вдосконалення. В окремому документі здобувачі вищої освіти складає звіт про проходження практики: звіт із навчальної практики – додаток 4; звіт із виробничої практики – додаток 5.

Матеріали практики у повному обсязі здаються керівнику практики у встановлений термін. Керівник практики оцінює практику, характеризує її у щоденнику та спільно з кафедральним керівником практики виставляє оцінку у щоденнику, відомості та заліковій книжці здобувачів вищої освіти.

Негативна оцінка за практику є академічною заборгованістю.

НОРМАТИВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ НА ВИРОБНИЧУ ПРАКТИКУ.

Зразки нормативної документації здобувачі вищої освіти можуть скопіювати окремими файлами (https://zu.edu.ua/teaching_norm.html). У додатках представлені бланки нормативних документів і зразки їхнього заповнення. Якщо у здобувачів вищої освіти виникають труднощі з оформленням документації, необхідно звернутися до кафедрального керівника практики. Зауважимо, що всі нормативні документи, крім звіту, завіряються підписами та печатками.

У *щоденнику практики* підписи керівника бази практики та печатки повинні стояти на 2 (два підписи і дві печатки), 3 та 6 сторінках. На сторінці 6 керівник бази практики (частіше практичний психолог) пише *відгук та оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці*, в якій відображає його прізвище та ім'я, термін проходження практики, об'єм конкретної виконаної роботи, ступінь розвитку компетентностей (знання, вміння та навички) та рекомендує певним чином оцінити практику. Однак це не означає, що університетський керівник практики продублює рекомендовану оцінку; вона буде братися до уваги.

У *«Робочих записах»* здобувачі вищої освіти щодня зазначають ті види діяльності, які виконували.

Керівник практики характеризує роботу здобувача на сторінці 7 у рубрикації *«Відгук осіб, які перевіряли проходження практики»* та пропонує оцінку. У рубрикації *«Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження практики»* керівник практики та факультетський керівник практики складають загальний висновок та оцінюють практику з урахуванням рекомендованої оцінки з бази практики.

¹ Примірником угоди забезпечує факультетський керівник практики. Він робить роз'яснення щодо особливостей підписання угоди.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Сімейна психологія»)

Навчальна практика з використання інноваційних та інформаційно-комунікативних технологій проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти освітньої програми «Сімейна психологія» у другому семестрі у формі практичних занять. Практика триває 3 тижні (4,5 кредити ЄКТС).

МЕТА ПРАКТИКИ – навчити здобувачів вищої освіти використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для збору й обробки емпіричного матеріалу при проведенні власних наукових досліджень, розробки та впровадження інноваційних методів психологічної допомоги у професійній, навчальній та науковій діяльності психолога.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

1. Підготувати комп'ютеризований психодіагностичний інструментарій (психологічний опитувальник), розроблений на базі наявної паперової версії.
2. Підготувати програму психологічного вебінару з використанням інноваційних та інформаційно-комунікативних технологій.
3. Навчитися користатися платформами Padlet, Mentimeter, Quizlet та інформаційними терапевтичними додатками «Розкажи мені», «Друзі. Перша інформаційна допомога».
4. Набути досвід участі в інтерв'їзійних групах.

За час проходження практики здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

СК2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК5. Здатність організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій

ПР2. Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності

ПР13. Складати програму самоосвіти, опанувати нові дослідницькі методи і технології психологічної допомоги

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ. Навчальна практика проходить у форматі практичних занять, на яких здобувачі вищої освіти беруть участь в інтерактивних формах роботи та виконують поставлені завдання. Практичні заняття в залежності від поставлених завдань відбуваються у комп'ютерній лабораторії (завдання № 1-3) та тренінговій кімнаті (завдання № 4). На кожному занятті здобувачі вищої освіти повинні отримати оцінку, яка залежить від ступеня їхньої активності та повноти вирішення завдань. Оцінювання відбувається як за ступенем залученості здобувачів вищої освіти в інтерактивну роботу групи, так і за результатами письмових звітів.

Оцінка за навчальну практику є середньою арифметичною за результатами всіх практичних занять.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ: СУТЬ ТА ЗМІСТ

Мета: ознайомити з принципами застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Питання для обговорення:

1. Поняття інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ).
2. Основні інформаційні операції з даними: збір, формалізація, фільтрація, сортування, архівація, захист, перетворення.
3. Методи ІКТ: моделювання, системний аналіз, системне проектування, збір даних, продукування даних, накопичення даних, збереження даних, обробка даних, передача та захист інформації.
4. Переваги та недоліки ІКТ.

Практичне завдання: запропонуйте перелік основних інформаційних операцій та методів ІКТ, які будуть використовуватися у кваліфікаційній роботі. Зокрема:

- 1) визначте основні інформаційні операції з даними, які застосовуватимуться у межах кваліфікаційної роботи (якщо такі будуть);
- 2) зазначте методи ІКТ, які використовуватимуться у кваліфікаційній роботі (якщо такі будуть);
- 3) зазначте основні переваги та недоліки використання ІКТ у підготовці кваліфікаційної роботи (якщо такі будуть).

Рекомендації. Виконання практичного завдання відбуваються з врахуванням опрацьованих теоретико-методологічних матеріалів кваліфікаційної роботи, які, своєю чергою, можуть бути представлені у межах курсової роботи. Успішність виконання практичного завдання залежить від чіткості та конкретності відповіді.

Наприклад, у межах кваліфікаційної роботи на тему «Особливості емоційного вигорання працівників із різним стажем роботи» відбуватиметься збір, фільтрація та сортування даних щодо стажу працівників, які були отримані з відділу кадрів підприємства.

Інший приклад. У межах кваліфікаційної роботи на тему «Ставлення до батьків як індикатор самоставлення у підлітковому віці» застосовуватимуться такі методи ІКТ як відеоінформація (у тренінговій програмі «Усвідомлене батьківство»), що сприятиме активізації навчання батьків; система запитань для самоконтролю батьків щодо отриманої інформації (опитувальник у гугл-формі).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ ТА МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Мета: ознайомити з основними програмними засобами та мультимедійними технологіями під час надання психологічної допомоги.

Питання для обговорення:

1. Види програмних засобів освіти.
2. Електронні підручники.
3. Засоби тестування та опитування
4. Мультимедійні засоби навчання.
5. Інтерактивні засоби навчання.

Практичне завдання: зазначте програмні засоби та мультимедійні технології, які можуть використовуватися під час формування певних психологічних якостей досліджуваних у межах формувального експерименту кваліфікаційної роботи. Продемонструйте фрагмент такої роботи.

Рекомендації. Використання інтерактивної дошки може відбуватися за допомогою програм онлайн-освіти, зокрема на платформі Zoom. Наприклад, використання інтерактивної дошки для візуалізації інформації для батьків щодо особливостей ставлення до дітей-підлітків.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

СОЦІАЛЬНІ ТА ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСИ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: ознайомити з соціальними та інтернет-сервісами у діяльності практичного психолога.

Питання для обговорення:

1. Соціальні сервіси у мережі Інтернет.
2. Призначення та можливості електронної пошти.
3. Інтернет-сервіси в освітній діяльності.

Практичне завдання: запропонуйте мотиваційний текст для залучення респондентів для дослідження у межах кваліфікаційної роботи або клієнтів для проходження корекційно-розвиткової чи тренінгової діяльності.

Рекомендації. Мотиваційний текст повинен бути максимально коротким, чітко структурованим, написаний простою мовою, не переобтяжений науковою термінологією. Текст вичерпно розкриває мету та завдання роботи, висвітлює відповіді на можливі організаційні питання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4-5

ПСИХОДІАГНОСТИЧНА РОБОТА У ФОРМАТІ ON-LINE

Мета: розробити електронний варіант психодіагностичного інструментарію.

Практичне завдання: запропонуйте методи психодіагностики у межах кваліфікаційної роботи, розробіть електронний варіант опитувальника у гугл-формі. Презентуйте комп'ютеризований варіант опитувальника (електронне посилання). Це може бути як стандартизований опитувальник, так і авторський діагностичний інструмент. Наприклад:

- методика діагностики акцентуацій характеру К. Леонгарда;
- методика діагностики акцентуацій характеру Х. Шмішека;
- методика діагностики рівня шкільної тривожності Філіпса;
- 16-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттелла;
- методика діагностики рівня емоційного вигоряння В.В. Бойка;
- методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі.

Рекомендації. Підберіть валідний та надійний опитувальник (можливий авторський опитувальник або анкета), який вивчає психологічну проблематику у межах кваліфікаційної роботи. Перейдіть за посиланням: https://www.google.com/intl/uk_ua/forms/about/ → Спробувати *Forms for work* → Включені додатки *Forms* → Безкоштовна пробна версія → Зареєструйтеся → Розробіть електронний варіант опитувальника.

Зверніть увагу на коректність та точність формулювання інструкції для досліджуваних, відсутність помилок у тексті питань або тверджень, правильність ймовірних відповідей,

можливість автоматичного підрахунку балів. Більш детальна інструкція щодо розробки авторських тестів міститься в освітній компоненті «Основи психометрики». На практичних та лабораторних заняттях цієї дисципліни може вивірятися авторський психодіагностичний інструмент.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6-9

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВЕБІНАРУ

Мета: розробити, організувати та провести вебінар на тематику, пов'язану з проблемами сім'ї.

Практичне завдання: підготуйте доповідь на тему сімейної психології, відповідну презентацію з достатньою кількістю матеріалу. Продемонструйте на занятті фрагмент вебінару із залученням решти здобувачів.

Можливі завдання для програми вебінару:

- 1) проблеми емансипації у підлітковому віці;
- 2) проблеми дитячо-батьківських стосунків у ситуації розлучення;
- 3) немотивована агресивна поведінка дітей;
- 4) тренінг вирішення конфліктів у сім'ї.

Рекомендації. Тематика вебінару повинна бути сформульована зрозумілими для загалу словами (без вузькоспеціалізованої термінології), інколи доцільно тему формулювати у вигляді ключового питання. Наприклад: «Виховувати. Як?». Мета вебінару має бути пов'язана з навчанням окремими психологічним аспектам взаємодії. Для демонстрації фрагмента вебінару доцільно обирати його початковий або основний етап. Доцільними буде запропонувати виконати певні вправи або техніки на розвиток комунікативних вмінь та навичок, консультативні випадки. Продумайте можливі додаткові запитання та підготуйте відповіді.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10-11

ОСВІТНЯ ТА ТРЕНІНГОВА РОБОТА З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАТФОРМ PADLET, MENTIMETER, QUIZLET

Мета: навчитися використовувати дистанційні навчальні платформи в освітній та тренінговій роботі.

Практичне завдання: запропонуйте тему освітнього або тренінгового заняття з певної проблематики, яка передбачає індивідуальну та групову форми роботи. Продемонструйте фрагмент цієї роботи із залученням решти здобувачів, використовуючи платформи Padlet, Mentimeter, Quizlet.

Рекомендації. У своїй роботі можна обрати як одну з платформ, так і всі три платформи. Основний критерій – релевантність завдань можливостям платформи.

Платформа Padlet (<https://uk.padlet.com/>) – це універсальна онлайн-дошка, яка може бути використана у проєктній роботі, у зборі інформації від учасників виконання певного завдання. Ця дошка має інтуїтивний інтерфейс. Вона пропонує порожні дошки, які необхідно заповнити певним матеріалом у процесі зміни їхнього формату.

Платформа Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>) дозволяє створювати слайди в необмеженій кількості, також є зручним конструктором для опитування, тестування, моніторингу з широкими можливостями, зокрема, допомагає для статистичної обробки даних. Є корисним для опитування під час вебінарів.

Платформа Quizlet (<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.quizlet.quizletandroid&hl=uk&gl=US>) дозволяє здійснювати навчання за картками або модулями, які можна самостійно створювати. Зокрема, можна засвоювати новий матеріал (завчати слова, визначення перед тестуванням), а також здійснювати тестування.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12-13
РОБОТА З ТЕРАПЕВТИЧНИМИ ДОДАТКАМИ
«РОЗКАЖИ МЕНІ», «ДРУЗІ. ПЕРША ІНФОРМАЦІЙНА ДОПОМОГА»

Мета: ознайомитися з призначенням та можливостями терапевтичних додатків у наданні психологічної допомоги.

Практичне завдання: самостійно ознайомтеся з інтернет-платформами «Розкажи мені» та «Друзі. Перша інформаційна допомога», їхніми можливостями та призначенням. Вивчіть роботу бота з першої психологічної допомоги (https://t.me/friend_first_aid_bot?start=tellme), пройдіть консультацію, відрефлексуйте її результати на колективному обговоренні.

Рекомендації. Додаток «Розкажи мені» (<https://tellme.com.ua/>) є безкоштовною інтернет-платформою, на якій здійснюються психологічні консультації. Консультації здійснюються здебільшого в межах когнітивно-поведінкової терапії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 14-27
РОБОТА В ІНТЕРВІЗІЙНІЙ ГРУПІ

Мета: набути досвід роботи в інтервізійній групі та здійснити рефлексію власних консультативних навичок.

Питання для обговорення:

1. Завдання інтервізійних груп.
2. Організація інтервізійних груп.
3. Структура інтервізії.
4. Запит, опис випадку, питання та відповіді, пропозиції, зворотний зв'язок.

Практичне завдання: проведіть кілька психологічних консультацій та проаналізуйте їхні результати в інтервізійній групі.

За результатами роботи необхідно підготувати звіт, який матиме таку структуру:

- запит клієнта;
- запит психолога на інтервізію;
- рефлексія з ролі клієнта (загальний емоційний стан, які з коментарів психолога приймаю, які з коментарів психолога не приймаю);
- рефлексія з ролі психолога (що вдалося, що не вдалося, які зміни варто внести у консультацію (змінити техніки, процес консультування, акценти, вербальні або емоційні реакції));
- що беру собі в роботу з досвіду інших.

Рекомендації. Інтервізійна група є груповою формою навчання фахівців з практичної психології. Суть методу полягає у тому, що відбувається обмін досвідом практичної діяльності. Фахівці мають можливість обговорити власні випадки роботи, відрефлексувати свої почуття, професійні дії, отримати професійну підтримку, навчатися на випадках інших фахівців.

Робота в інтервізійних групах вимагає суворого дотримання етичних принципів роботи (питання конфіденційності), коректності щодо питань групи до інтервізанта та його відповідей. Інтервізійна зустріч може мати таку структуру:

- короткий опис клієнтської ситуації та запит клієнта до психолога;
- запит психолога на інтервізію;
- рефлексія запропонованих варіантів реагування (що відгукнулося, ще не відгукнулося);
- висновки за результатами інтервізії.

ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ.

Впродовж часу, виділеного на опрацювання навчального матеріалу практики, здобувачі вищої освіти готують відповідні матеріали за кожним із завдань.

Відсутність здобувачів вищої освіти у закладі під час проведення занять можлива тільки з поважних причин або у зв'язку з вирішенням завдань методичного характеру. У випадку відсутності здобувачів вищої освіти за місцем проходження практики з неповажних причин їхня оцінка знижується.

Після виконання обов'язкових завдань, передбачених програмою, здобувачі вищої освіти готують звіт за результатами практики, який захищається на завершальному практичному занятті.

Впродовж часу практики керівники здійснюють поточний контроль виконання завдань на практичних заняттях шляхом перевірки виконання окремих завдань, аналізу активності здобувачів вищої освіти. На останньому практичному занятті здійснюється підсумковий контроль під час захисту виконаних завдань.

Критерії оцінювання завдань:

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Розробка комп'ютеризованого психодіагностичного інструментарію	I тиждень	15 балів
2.	Підготовка освітніх і тренінгових матеріалів у платформах Padlet, Mentimeter, Quizlet	II тиждень	15 балів
3.	Підготовка програми вебінару	II тиждень	20 балів
4.	Участь у роботі інтерв'язійної групи та складання висновку	III тиждень	30 балів
5.	Оформлення звіту	III тиждень	10 балів
6.	Захист практики	згідно з розкладом	10 балів
	Всього:		100

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ. За результатами проходження практики здобувачі вищої освіти здають керівнику такі матеріали:

1. Розроблений комп'ютеризований психодіагностичний інструментарій, спрямований вимірювати певні психологічні феномени за допомогою гугл-форми.
2. Освітні та тренінгові матеріали у платформах Padlet, Mentimeter, Quizlet.
3. Програма вебінару, пов'язаного з проблемами сімейних стосунків;
4. Висновок за результатами інтерв'язійних зустрічей.
5. Звіт за результатами практики.

ЗАХИСТ ПРАКТИКИ. Захист навчальної практики відбувається на останньому практичному занятті. Здобувачі вищої освіти звітуються про виконані завдання, зауважують на результатах рефлексії щодо вмінь та навичок, які формувалися та які необхідно розвивати надалі. Звіт за результатами проходження практики (додаток 4) разом із матеріалами практики подається керівнику практики у письмовому вигляді.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я (спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Психологія. Психічне здоров'я особи та спільноти»)

Навчальна практика з використання інноваційних технологій у сфері психічного здоров'я проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти освітньої програми «Психологія. Психічне здоров'я особи та спільноти» проводиться у *другому семестрі* у формі практичних занять. Практика триває 3 тижні (4,5 кредити ЄКТС).

МЕТА ПРАКТИКИ – навчити здобувачів вищої освіти використовувати сучасні інформаційні технології для збору й обробки емпіричного матеріалу при проведенні наукових досліджень, розробки та впровадження інноваційних методів допомоги у сфері психічного здоров'я.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

1. Підготувати комп'ютеризований психодіагностичний інструментарій (особистісний опитувальник, анкетування).
2. Підготувати програму вебінару з проблем психічного здоров'я.
3. Навчитися користатися платформами Padlet, Mentimeter, Quizlet та інформаційним терапевтичним додатком «Розкажи мені» та ботом із надання першої психологічної допомоги.
4. Набути досвід участі в інтерв'їзійних групах.

За час проходження практики здобувач має набути таких компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК12. Здатність здійснювати просвітницьку та/або тренінгову діяльність у сфері психічного здоров'я дорослих та дітей.

Програмні результати навчання:

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР13. Проєктувати, координувати та реалізовувати просвітницькі та/або тренінгові заходи у сфері психічного здоров'я дорослих та дітей.

Організація практики. Навчальна практика проходить у форматі практичних занять, на яких здобувачі вищої освіти беруть участь в інтерактивних формах роботи та виконують поставлені завдання. Практичні заняття в залежності від поставлених завдань відбуваються у комп'ютерній лабораторії (завдання № 1-3) та тренінговій кімнаті (завдання № 4). На кожному занятті здобувачі вищої освіти повинні отримати оцінку, яка залежить від ступеня їхньої активності та повноти вирішення завдань. Оцінювання відбувається як за ступенем

залученості здобувачів вищої освіти в інтерактивну роботу групи, так і за результатами письмових звітів.

Оцінка за навчальну практику є середньою арифметичною за результатами всіх практичних занять.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1-2

ІННОВАЦІЙНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ: СУТЬ ТА ЗМІСТ

Мета: ознайомити з принципами застосування сучасних інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Питання для обговорення:

1. Поняття інноваційних та інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ).
2. Основні інформаційні операції з даними: збір, формалізація, фільтрація, сортування, архівація, захист, перетворення.
3. Методи ІКТ: моделювання, системний аналіз, системне проєктування, збір даних, продукування даних, накопичення даних, збереження даних, обробка даних, передача та захист інформації. Переваги та недоліки ІКТ.
4. Види програмних засобів освіти.
5. Мультимедійні засоби навчання.
6. Інтерактивні засоби навчання.

Практичне завдання:

1. Запропонуйте перелік основних інформаційних операцій та методів ІКТ, які будуть використовуватися у кваліфікаційній роботі. Зокрема:
 - 1) визначте основні інформаційні операції з даними, які застосовуватимуться у межах кваліфікаційної роботи (якщо такі будуть);
 - 2) зазначте методи ІКТ, які використовуватимуться у кваліфікаційній роботі (якщо такі будуть);
 - 3) зазначте основні переваги та недоліки використання ІКТ у підготовці кваліфікаційної роботи (якщо такі будуть).

Рекомендації. Виконання практичного завдання відбуваються з врахуванням опрацьованих теоретико-методологічних матеріалів кваліфікаційної роботи, які, своєю чергою, можуть бути представлені у межах курсової роботи. Успішність виконання практичного завдання залежить від чіткості та конкретності відповіді.

Наприклад, у межах кваліфікаційної роботи на тему «Особливості емоційного вигорання працівників із різним стажем роботи» відбуватиметься збір, фільтрація та сортування даних щодо стажу працівників, які були отримані з відділу кадрів підприємства.

Інший приклад. У межах кваліфікаційної роботи на тему «Ставлення до батьків як індикатор самоставлення у підлітковому віці» застосовуватимуться такі методи ІКТ як відеоінформація (у тренінговій програмі «Усвідомлене батьківство»), що сприятиме активізації навчання батьків; система запитань для самоконтролю батьків щодо отриманої інформації (опитувальник у гугл-формі).

2. Зазначте програмні засоби та мультимедійні технології, які можуть використовуватися під час формування певних психологічних якостей досліджуваних у межах формувального експерименту кваліфікаційної роботи. Продемонструйте фрагмент такої роботи.

Рекомендації. Використання інтерактивної дошки може відбуватися за допомогою програм онлайн-освіти, зокрема на платформі Zoom. Наприклад, використання інтерактивної дошки для візуалізації інформації для батьків щодо особливостей ставлення до дітей-підлітків.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

СОЦІАЛЬНІ ТА ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСИ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: ознайомити з соціальними та інтернет-сервісами у діяльності практичного психолога.

Питання для обговорення:

1. Соціальні сервіси у мережі Інтернет.
2. Призначення та можливості електронної пошти.
3. Інтернет-сервіси в освітній діяльності.

Практичне завдання: запропонуйте мотиваційний текст для залучення респондентів для дослідження у межах кваліфікаційної роботи або клієнтів для проходження корекційно-розвиткової чи тренінгової діяльності.

Рекомендації. Мотиваційний текст повинен бути максимально коротким, чітко структурованим, написаний простою мовою, не переобтяжений науковою термінологією. Текст вичерпно розкриває мету та завдання роботи, висвітлює відповіді на можливі організаційні питання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4-5

ПСИХОДІАГНОСТИЧНА РОБОТА У ФОРМАТІ ON-LINE

Мета: розробити електронний варіант психодіагностичного інструментарію.

Практичне завдання: запропонуйте методи психодіагностики у межах кваліфікаційної роботи, розробіть електронний варіант опитувальника у гугл-формі. Презентуйте комп'ютеризований варіант опитувальника або анкети (електронне посилання). Це може бути як стандартизований опитувальник, так і авторський діагностичний інструмент. Наприклад:

- методика діагностики акцентуацій характеру К. Леонгарда;
- методика діагностики акцентуацій характеру Х. Шмішека;
- методика діагностики рівня шкільної тривожності Філіпса;
- 16-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттелла;
- методика діагностики рівня емоційного вигоряння В.В. Бойка;
- методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі.

Рекомендації. Підберіть валідний та надійний опитувальник (можливий авторський опитувальник або анкета), який вивчає психологічну проблематику у межах кваліфікаційної роботи. Перейдіть за посиланням: https://www.google.com/intl/uk_ua/forms/about/ → Спробувати *Forms for work* → Включені додатки *Forms* → Безкоштовна пробна версія → Зареєструйтеся → Розробіть електронний варіант опитувальника.

Зверніть увагу на коректність та точність формулювання інструкції для досліджуваних, відсутність помилок у тексті питань або тверджень, правильність ймовірних відповідей, можливість автоматичного підрахунку балів. Більш детальна інструкція щодо розробки авторських тестів міститься в освітній компоненті «Психодіагностика та скринінг психічного здоров'я з основами психометрики». На практичних і лабораторних заняттях цієї дисципліни може вивірятися авторський психодіагностичний інструмент.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6-9

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВЕБІНАРУ

Мета: розробити, організувати та провести вебінар із проблеми психічного здоров'я.

Практичне завдання: підготуйте доповідь на актуальну тему психічного здоров'я, відповідну презентацію з достатньою кількістю фактичного матеріалу. Продемонструйте на занятті фрагмент вебінару із залученням решти здобувачів.

Можливі завдання для програми вебінару:

- 1) проблеми дитячо-батьківських стосунків у ситуації розлучення;
- 2) тренінг вирішення сімейних конфліктів;

- 3) психічне здоров'я в організаціях;
- 4) профілактика емоційного вигорання.

Рекомендації. Тематика вебінару повинна бути сформульована зрозумілими для загалу словами (без вузькоспеціалізованої термінології), інколи доцільно тему формулювати у вигляді ключового питання. Наприклад: «Виховувати. Як?». Мета вебінару має бути пов'язана з навчанням окремими психологічним аспектам взаємодії. Для демонстрації фрагмента вебінару доцільно обирати його початковий або основний етап. Доцільними буде запропонувати виконати певні вправи або техніки на розвиток комунікативних вмінь та навичок, консультативні випадки. Продумайте можливі додаткові запитання та підготуйте відповіді.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10-11

ОСВІТНЯ ТА ТРЕНІНГОВА РОБОТА З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАТФОРМ PADLET, MENTIMETER, QUIZLET

Мета: навчитися використовувати дистанційні навчальні платформи в освітній та тренінговій роботі.

Практичне завдання: запропонуйте тему освітнього або тренінгового заняття з певної проблематики, яка передбачає індивідуальну та групову форми роботи. Продемонструйте фрагмент цієї роботи із залученням решти здобувачів, використовуючи платформи Padlet, Mentimeter, Quizlet.

Рекомендації. У своїй роботі можна обрати як одну з платформ, так і всі три платформи. Основний критерій – релевантність завдань можливостям платформ.

Платформа Padlet (<https://uk.padlet.com/>) – це універсальна онлайн-дошка, яка може бути використана у проєктній роботі, у зборі інформації від учасників виконання певного завдання. Ця дошка має інтуїтивний інтерфейс. Вона пропонує порожні дошки, які необхідно заповнити певним матеріалом у процесі зміни їхнього формату.

Платформа Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>) дозволяє створювати слайди в необмеженій кількості, також є зручним конструктором для опитування, тестування, моніторингу з широкими можливостями, зокрема, допомагає для статистичної обробки даних. Є корисним для опитування під час вебінарів.

Платформа Quizlet
(<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.quizlet.quizletandroid&hl=uk&gl=US>) дозволяє здійснювати навчання за картками або модулями, які можна самостійно створювати. Зокрема, можна засвоювати новий матеріал (завчати слова, визначення перед тестуванням), а також здійснювати тестування.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12-13

РОБОТА З ТЕРАПЕВТИЧНИМИ ДОДАТКАМИ

«РОЗКАЖИ МЕНІ», «ДРУЗІ. ПЕРША ІНФОРМАЦІЙНА ДОПОМОГА»

Мета: ознайомитися з призначенням та можливостями терапевтичних додатків у наданні психологічної допомоги.

Практичне завдання: самостійно ознайомтеся з інтернет-платформами «Розкажи мені» та «Друзі. Перша інформаційна допомога», їхніми можливостями та призначенням. Вивчіть роботу бота з першої психологічної допомоги (https://t.me/friend_first_aid_bot?start=tellme), пройдіть консультацію, відрефлексуйте її результати на колективному обговоренні.

Рекомендації. Додаток «Розкажи мені» (<https://tellme.com.ua/>) є безкоштовною інтернет-платформою, на якій здійснюються психологічні консультації. Консультації здійснюються здебільшого в межах когнітивно-поведінкової терапії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 14-27

РОБОТА В ІНТЕРВІЗІЙНІЙ ГРУПІ

Мета: набути досвід роботи в інтерв'язійній групі та здійснити рефлексію власних консультативних навичок.

Питання для обговорення:

1. Завдання інтерв'язійних груп.
2. Організація інтерв'язійних груп.
3. Структура інтерв'язії.
4. Запит, опис випадку, питання та відповіді, пропозиції, зворотний зв'язок.

Практичне завдання: проведіть кілька психологічних консультацій та проаналізуйте їхні результати в інтерв'язійній групі.

За результатами роботи необхідно підготувати звіт, який матиме таку структуру:

- запит клієнта;
- запит психолога на інтерв'язію;
- рефлексія з ролі клієнта (загальний емоційний стан, які з коментарів психолога приймаю, які з коментарів психолога не приймаю);
- рефлексія з ролі психолога (що вдалося, що не вдалося, які зміни варто внести у консультацію (змінити техніки, процес консультування, акценти, вербальні або емоційні реакції));
- що беру собі в роботу з досвіду інших.

Рекомендації. Інтерв'язійна група є груповою формою навчання фахівців із практичної психології. Суть методу полягає у тому, що відбувається обмін досвідом практичної діяльності. Фахівці мають можливість обговорити власні випадки роботи, відрефлексувати свої почуття, професійні дії, отримати професійну підтримку, навчатися на випадках інших фахівців.

Робота в інтерв'язійних групах вимагає суворого дотримання етичних принципів роботи (питання конфіденційності), коректності щодо питань групи до інтерв'язанта та його відповідей. Інтерв'язійна зустріч може мати таку структуру:

- короткий опис клієнтської ситуації та запит клієнта до психолога;
- запит психолога на інтерв'язію;
- рефлексія запропонованих варіантів реагування (що відгукнулося, ще не відгукнулося);
- висновки за результатами інтерв'язії.

ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ.

Впродовж часу, виділеного на опрацювання навчального матеріалу практики, здобувачі вищої освіти готують відповідні матеріали за кожним із завдань.

Відсутність здобувачів вищої освіти у закладі під час проведення занять можлива тільки з поважних причин або у зв'язку з вирішенням завдань методичного характеру. У випадку відсутності здобувачів вищої освіти за місцем проходження практики з неповажних причин їхня оцінка знижується.

Після виконання обов'язкових завдань, передбачених програмою, здобувачі вищої освіти готують звіт за результатами практики, який захищається на завершальному практичному занятті.

Впродовж часу практики керівники здійснюють поточний контроль виконання завдань на практичних заняттях шляхом перевірки виконання окремих завдань, аналізу активності здобувачів вищої освіти. На останньому практичному занятті здійснюється підсумковий контроль під час захисту виконаних завдань.

Критерії оцінювання завдань:

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Розробка комп'ютеризованого психодіагностичного інструментарію	I тиждень	15 балів
2.	Підготовка освітніх і тренінгових матеріалів у платформах Padlet, Mentimeter, Quizlet	II тиждень	15 балів
3.	Підготовка програми вебінару	II тиждень	20 балів
4.	Участь у роботі інтерв'язійної групи та складання висновку	III тиждень	30 балів
5.	Оформлення звіту	III тиждень	10 балів
6.	Захист практики	згідно з розкладом	10 балів
	Всього:		100

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ. За результатами проходження практики здобувачі вищої освіти здають керівнику такі матеріали:

1. Розроблений комп'ютеризований психодіагностичний інструментарій, спрямований вимірювати певні психологічні феномени за допомогою гугл-форми.
2. Освітні та тренінгові матеріали у платформах Padlet, Mentimeter, Quizlet.
3. Програма вебінару, пов'язаного з проблемами сімейних стосунків;
4. Висновок за результатами інтерв'язійних зустрічей.
5. Звіт за результатами практики.

ЗАХИСТ ПРАКТИКИ. Захист навчальної практики відбувається на останньому практичному занятті. Здобувачі вищої освіти звітуються про виконані всіх поставлених завдань, зауважують на результатах рефлексії щодо вмінь та навичок, які формувалися впродовж практики та які необхідно розвивати надалі. Звіт за результатами проходження практики (додаток 4) разом із матеріалами практики подається керівнику практики у письмовому вигляді.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Базова

1. Інтервізія для психологів: простий та корисний посібник / Упоряд. О. Павлишина, Т. Руденко. – Київ, 2019. – 28 с.
2. Митник О. Я. Психологічне консультування : навчально-методичний посібник / О. Я. Митник, І. В. Томаржевська. – Київ : Слово, 2016. – 123 с.
3. Новітні інформаційно-комунікаційні технології в освіті (ІСТЕ-2012) : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та студентів, Полтава, 21-22 листопада 2012 р. / [редкол.: Ємець О. О. та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2012. – 118 с.
4. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології : навчальний посібник / Г. Г. Швачич, В. В. Толстой, Л. М. Петречук, Ю. С. Іващенко, О. А. Гуляєва, О. В. Соболенко. – Дніпро : НМетАУ, 2017. – 231 с.
5. Шевченко Н. Ф. Індивідуальне психологічне консультування : навчальний посібник для студентів ВНЗ. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014. – 197 с.

Допоміжна

1. Кудін А. П. Інформаційно-комунікаційні технології в навчанні : навчальний посібник / А. П. Кудін. – Київ : Волиньполіграф, 2012. – 414 с.
2. Психічне здоров'я дитини. – Київ : Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. – 112 с.
3. Психічне здоров'я населення України. (Основна анкета). – Київ : [б. в.], 2002. – 299 с.
4. Психологічна деонтологія: етичні кодекси : хрестоматія / Укл. В. О. Климчук. – Київ : МАУП, 2005. – 88 с.
5. Психологічне консультування: теорія та практика : навчально-методичний посібник / В. Г. Панок [та ін.] ; за загальною редакцією І. М. Зварича, В. Г. Панка, В. М. Радчук. – Чернівці : Рута, 2011. – 272 с.
6. Сірко Р. І. Психічне здоров'я у старшому юнацькому віці як предмет психологічного аналізу : дис... канд. психол. наук: 19.00.01 / Р. І. Сірко ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2002. – 282 арк.
7. Терлецька Л. Г. Психічне здоров'я особистості. Технологія самоаналізу / Л. Г. Терлецька. – Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003. – 150 с.
8. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т. М. Титаренко. – Київ : ГЛАВНИК, 2004. – 96 с.
9. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навчальний посібник / І. М. Цимбалюк. – Рівне : ЦНТІ, 2001. – 111 с.
10. Чабан О. С. Психічне здоров'я : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів II рівня акредитації / О. С. Чабан. – Тернопіль : ТДМУ : Укрмедкнига, 2008. – 480 с.

Інформаційні ресурси

1. Mentimeter. Режим доступу: <https://ceit.ucu.edu.ua/resursy/instrumenty/testi-ta-opituvannya/mentimeter/>.
2. Quizlet. Режим доступу: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.quizlet.quizletandroid&hl=uk&gl=US>.
3. Баранцева К. К., Свешніков С. М. Методичні поради з проведення вебінарів. Режим доступу: <https://2014.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=52&lang=ru>.
4. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/>.
5. Вебінар як форма дистанційного інтерактивного навчання. Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/43979>.
6. Кізіченко Л. І. Інструкція створення віртуальної дошки Padlet. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/instrukcia-stvorennia-virtualnoi-doski-padlet-374397.html>.

7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>.
8. Переваги і недоліки вебінарів. Режим доступу: <https://etutorium.com.ua/blog/plus-i-minus-vebinarov>.
9. Підвищення цифрової компетентності. Інструменти для онлайн-навчання. Використання онлайн-дошки Padlet. Режим доступу: <http://cikt.kubg.edu.ua/%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D0%B8-padlet/>.
10. Платформа психологічної допомоги «Розкажи мені» почала працювати цілодобово. Режим доступу: <https://mind.ua/news/20237512-platforma-psiologichnoyi-dopomogi-rozkazhi-meni-pochala-pracuvati-cilodobovo>.
11. Положення про практику здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка. Режим доступу: https://zu.edu.ua/offic/pro_praktyku.pdf.
12. Психологічна терапія: добірка платформ і сервісів, які допоможуть під час війни. Режим доступу: <https://dev.ua/news/psykholohichna-terapiia-dobirka>.
13. Розкажи мені. Режим доступу: <https://tellme.com.ua/>.
14. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи. Режим доступу: <http://psyua.com.ua/index.php?lang=ua&page=legislation#legislation>.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ПРИКЛАДНОЇ ПСИХОЛОГІЇ (спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Сімейна психологія»)

Виробнича практика з прикладної психології проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти освітньої програми «Сімейна психологія» у третьому семестрі з відривом від академічних занять. Практика триває 3 тижні (4,5 кредити ЄКТС).

МЕТА ПРАКТИКИ – удосконалити навички виконання професійно-орієнтованих завдань, які інтегрують діагностичну, корекційно-відновлювальну та розвивальну, методичну, просвітницьку та профілактичну роботу. Здобувачі вищої освіти можуть виконувати завдання, які пов'язані з емпіричною або експериментальною частиною кваліфікаційної роботи.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

1. Завершити оформлення емпіричної або експериментальної частини дослідження кваліфікаційної роботи.
2. Удосконалити вміння та навички практичної діяльності психолога.
3. Підготувати презентацію захисту кваліфікаційної роботи.
4. Підготувати тези кваліфікаційної роботи.

За час проходження практики здобувач має набути таких компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК11. Здатність вибудовувати конструктивну взаємодію під час здійснення психологічного обстеження та надання психологічної допомоги.

Програмні результати навчання:

ПР2. Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Здійснювати професійну діяльність відповідно до посадових обов'язків, керуватися у роботі основними нормативно-правовими документами, які регулюють діяльність психолога.

ПР13. Складати програму самоосвіти, опановувати нові дослідницькі методи і технології психологічної допомоги.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ. Здобувачі вищої освіти мають можливість обирати базу практики, яка працює за певними напрямками. Зокрема, для спеціалізації «Сімейна психологія» доцільними стануть бази практик, які надають психологічну допомогу родинам: заклади дошкільної освіти, загальноосвітні заклади, інклюзивно-ресурсні центри, центри соціально-психологічної допомоги, громадські організації відповідної спеціалізації, соціальні служби для сім'ї, молоді та спорту тощо. Основною умовою проходження практики є наявність посади практичного психолога та письмова згода керівництва бази практики (відношення). Необхідно повідомити кафедрального керівника практики про базу практики, щоби той перевіряв наявність угоди про партнерство та співробітництво й у випадку її відсутності укласти таку. Здобувачі вищої освіти також мають можливість обрати базу практики з-поміж запропонованих керівником практики.

Здобувачі вищої освіти повідомляють керівника про графік свого перебування на базі практики (не менше 6 годин на день). Цей час відводиться на проведення психологічних досліджень, їхню інтерпретацію та консультації, тренінгову та корекційну роботу. Керівник практики та кафедральний керівник практики має право відвідати базу практики з метою перевірки присутності здобувачів вищої освіти.

Оскільки завдання виробничої практики можуть бути сплановані з врахуванням емпіричної або експериментальної частини кваліфікаційної роботи, здобувачі вищої освіти можуть узгоджувати їх із науковими керівниками.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ. Під час виробничої практики можуть бути виконані такі види робіт: психодіагностична, психокорекційна, консультаційна, просвітницька, методична тощо, які пов'язані з завданнями кваліфікаційної роботи. Також здобувачі вищої освіти мають можливість спланувати завдання безвідносно до кваліфікаційної роботи, виходячи з власних професійних інтересів.

Орієнтовно на базі практики здобувачі вищої освіти повинні:

- спланувати, організувати, провести, проінтерпретувати та за потреби сформулювати рекомендації за результатами *двох-трьох* групових досліджень, пов'язаних із питаннями психічного розвитку, емоційного благополуччя, рівня конфліктної взаємодії тощо (*психодіагностична робота*);
- підготувати текст виступу та організувати психолого-педагогічний семінар чи зробити доповідь на батьківських зборах, де у науково-популярній формі будуть представлені результати кваліфікаційної роботи (*просвітницька робота*);
- організувати та провести корекційно-розвиткове або тренінг заняття, наприклад, у межах формувального експерименту (*психокорекційна та тренінгова робота*);
- провести 2-3 індивідуальні психологічні консультації за результатами дослідження чи з проблемою особистісного розвитку (*консультаційна робота*).

ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ.

Здобувачі вищої освіти повинні здати керівнику практики бланки досліджень, протоколи досліджень та консультацій, інтерпретацію результатів психодіагностики, програму психокорекційної або тренінгової роботи, текст просвітницької доповіді.

Відповідно до завдань практики, здобувачі вищої освіти повинні також підготувати презентацію захисту кваліфікаційної роботи (її елементи можуть бути використані у просвітницькій діяльності на базі практики) і тези, які необхідно подати на науково-практичну

конференцію. Презентація захисту кваліфікаційної роботи повинна включати основні аспекти дослідження, серед яких провідне місце займають результати діагностики та ймовірної психологічної допомоги. Це здійснюється за допомогою графіків та діаграм, фото- та відеоматеріалів. Тези мають відбивати висновки емпіричного або експериментального дослідження, містити його перспективи та список використаних джерел. Керівник практики повинен отримати електронну форму презентації результатів кваліфікаційної роботи та інформацію про збірник тез із посилання на науково-практичну конференцію.

За результатами роботи необхідно підготувати звіт (додаток 5).

Критерії оцінювання практики

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Виконання завдань практики	I-III тиждень	50
2.	Оформлення звітної документації	II-III тиждень	20
3.	Своєчасність подачі звітної документації	III тиждень	5
4.	Захист практики	згідно з розкладом	25
	Всього:		100

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ. За результатами проходження виробничої практики здобувачі вищої освіти здають керівнику такі матеріали:

1. Щоденник практики.
2. Звіт за результатами практики.
3. Матеріали психодіагностичної роботи (бланки, кількісний та якісний аналіз отриманих результатів, рекомендації).
4. Матеріали просвітницької роботи (текст доповіді, фотоматеріали, презентація).
5. Матеріали психокорекційної або тренінгової роботи (програма занять).
6. Матеріали консультативної роботи (стенограми консультацій).
7. Презентація захисту кваліфікаційної роботи.
8. Тези.

ЗАХИСТ ПРАКТИКИ. Захист виробничої практики відбувається згідно з розкладом: орієнтовно за три дні після завершення практики. Здобувачі вищої освіти презентують базу практики, де виконували завдання, фотоматеріали, рефлексують щодо розвитку власних умінь та навичок, визначають компетентності, які належить формувати, і визначають шляхи власного професійного розвитку. Керівники практики оцінюють ступінь глибини рефлексії, ґрунтовність виконаних завдань.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ПРИКЛАДНОЇ ПСИХОЛОГІЇ (спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Психологія. Психічне здоров'я особи та спільноти»)

Виробнича практика з прикладної психології проводиться для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти освітньої програми «Психологія. Психічне здоров'я особи та спільноти» у третьому семестрі з відривом від академічних занять. Практика триває 3 тижні (4,5 кредити ЄКТС).

МЕТА ПРАКТИКИ – удосконалити навички виконання професійно-орієнтованих завдань, які інтегрують діагностичну, корекційно-відновлювальну та розвивальну, методичну, просвітницьку та профілактичну роботу. Здобувачі вищої освіти можуть виконувати завдання, які пов'язані з емпіричною або експериментальною частиною кваліфікаційної роботи.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

1. Завершити оформлення емпіричної або експериментальної частини дослідження кваліфікаційної роботи.
2. Удосконалити вміння та навички практичної діяльності психолога.
3. Підготувати презентацію захисту кваліфікаційної роботи.
4. Підготувати тези кваліфікаційної роботи.

За час проходження практики здобувач має набути таких компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.
- СК11. Здатність надавати першу психологічну допомогу різним групам клієнтів.
- СК12. Здатність здійснювати просвітницьку та/або тренінгову діяльність у сфері психічного здоров'я дорослих та дітей.

Програмні результати навчання:

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Демонструвати навички надання першої психологічної допомоги.

ПР13. Проектувати, координувати та реалізовувати просвітницькі та/або тренінгові заходи у сфері психічного здоров'я дорослих та дітей.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ. Здобувачі вищої освіти мають можливість обирати базу практики, яка працює за певними напрямками. Зокрема, для спеціалізації «Психологія. Психічне здоров'я особи та спільноти» доцільними стануть бази практик, які взаємодіють з освітніми закладами, інклюзивно-ресурсними центрами, центрами соціально-психологічної допомоги, громадськими організаціями відповідної спеціалізації, соціальними службами для сім'ї, молоді та спорту тощо. Основною умовою проходження практики є наявність посади практичного психолога та письмова згода керівництва бази практики (відношення). Необхідно повідомити кафедрального керівника практики про базу практики, щоби той перевіряв наявність угоди про партнерство та співробітництво й у випадку її відсутності укласти таку. Здобувачі вищої освіти також мають можливість обрати базу практики з-поміж запропонованих керівником практики.

Здобувачі вищої освіти повідомляють керівника про графік свого перебування на базі практики (не менше 6 годин на день). Цей час відводиться на проведення психологічних досліджень, їхню інтерпретацію та консультації, тренінгову та корекційну роботу. Керівник практики та кафедральний керівник практики має право відвідати базу практики з метою перевірки присутності здобувачів вищої освіти.

Оскільки завдання виробничої практики можуть бути сплановані з врахуванням емпіричної або експериментальної частини кваліфікаційної роботи, здобувачі вищої освіти можуть узгоджувати їх із науковими керівниками.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ. Під час виробничої практики можуть бути виконані такі види робіт: психодіагностична, психокорекційна, консультаційна, просвітницька, методична тощо, які пов'язані з завданнями кваліфікаційної роботи. Також здобувачі вищої освіти мають можливість спланувати завдання безвідносно до кваліфікаційної роботи, виходячи з власних професійних інтересів.

Орієнтовно на базі практики здобувачі вищої освіти повинні:

– спланувати, організувати, провести, проінтерпретувати та за потреби сформулювати рекомендації за результатами *двох-трьох* групових досліджень, пов'язаних із питаннями психічного розвитку, емоційного благополуччя, рівня конфліктної взаємодії тощо (*психодіагностична робота*);

– підготувати текст виступу й організувати психолого-педагогічний семінар чи зробити доповідь на батьківських зборах, де у науково-популярній формі будуть представлені результати кваліфікаційної роботи (*просвітницька робота*);

- організувати та провести корекційно-розвиткове або тренінг заняття, наприклад, у межах формувального експерименту (*психокорекційна та тренінгова робота*);
- провести 2-3 індивідуальні психологічні консультації за результатами дослідження чи з проблемою особистісного розвитку (*консультаційна робота*).

ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ.

Здобувачі вищої освіти повинні здати керівнику практики бланки досліджень, протоколи досліджень та консультацій, інтерпретацію результатів психодіагностики, програму психокорекційної або тренінгової роботи, текст просвітницької доповіді.

Відповідно до завдань практики, здобувачі вищої освіти повинні також підготувати презентацію захисту кваліфікаційної роботи (її елементи можуть бути використані у просвітницькій діяльності на базі практики) і тези, які необхідно подати на науково-практичну конференцію. Презентація захисту кваліфікаційної роботи повинна включати основні аспекти дослідження, серед яких провідне місце займають результати діагностики та ймовірної психологічної допомоги. Це здійснюється за допомогою графіків і діаграм, фото- та відеоматеріалів. Тези мають відбивати висновки емпіричного або експериментального дослідження, містити його перспективи та список використаних джерел. Керівник практики повинен отримати електронну форму презентації результатів кваліфікаційної роботи та інформацію про збірник тез із посилання на науково-практичну конференцію.

За результатами роботи необхідно підготувати звіт (додаток 5).

Критерії оцінювання практики

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Виконання завдань практики	I-III тиждень	50
2.	Оформлення звітної документації	II-III тиждень	20
3.	Своєчасність подачі звітної документації	III тиждень	5
4.	Захист практики	згідно з розкладом	25
	Всього:		100

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ. За результатами проходження виробничої практики здобувачі вищої освіти здають керівнику такі матеріали:

1. Щоденник практики.
2. Звіт за результатами практики.
3. Матеріали психодіагностичної роботи (бланки, кількісний та якісний аналіз отриманих результатів, рекомендації).
4. Матеріали просвітницької роботи (текст доповіді, фотоматеріали, презентація).
5. Матеріали психокорекційної або тренінгової роботи (програма занять).
6. Матеріали консультаційної роботи (стенограми консультацій).
7. Презентація захисту кваліфікаційної роботи.
8. Тези.

ЗАХИСТ ПРАКТИКИ. Захист виробничої практики відбувається згідно з розкладом: орієнтовно за три дні після завершення практики. Здобувачі вищої освіти презентують базу практики, де виконували завдання, фотоматеріали, рефлексують щодо розвитку власних умінь та навичок, визначають компетентності, які належить формувати, і визначають шляхи власного професійного розвитку. Керівники практики оцінюють ступінь глибини рефлексії, ґрунтовність виконаних завдань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Базова

1. Журавльова Л. П. Методичні рекомендації до написання магістерських робіт з психології / Л. П. Журавльова, Л. О. Котлова, Г. В. Пирог. – 2-е вид., переробл. і допов. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 48 с.
2. Мазяр О. В. Діагностика особистісної проблеми: емоційна сфера / О. В. Мазяр // Теорія і практика сучасної психології. – 2019. – № 4. – Т. 1. – С. 36–41.
3. Мазяр О. В. Особистісний дисонанс: системний аналіз : монографія / О. В. Мазяр. – Житомир : Видавець О. О. Євенок, 2020. – 332 с.
4. Методичні рекомендації до написання курсових робіт з психології / [уклад. К. П. Гавриловська, Л. О. Котлова]. – Житомир, 2015. – 34 с.
5. Митник О. Я. Психологічне консультування : навчально-методичний посібник / О. Я. Митник, І. В. Томаржевська. – Київ : Слово, 2016. – 123 с.
6. Навчальна та виробнича практика з психології : методичні рекомендації / [Укладачі : В. В. Горбунова, І. С. Загурська та ін.]; під заг. ред. Л. П. Журавльової, О. В. Мазяра. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2016. – 77 с.
7. Шевченко Н. Ф. Індивідуальне психологічне консультування : навчальний посібник для студентів ВНЗ / Н. Ф. Шевченко. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014. – 197 с.

Допоміжна

1. Горбунова В. В. Структура психосемантичного дослідження / В. В. Горбунова // Соціальна психологія. – 2007. – № 1 (21). – С.170–178.
2. Каламбет С. В. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / С. В. Каламбет, С. І. Іванов, Ю. В. Півняк. – Дніпропетровськ : Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
3. Мазяр О. В. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Основи психологічної практики (практична психологія)» / О. В. Мазяр // Навчально-методичний комплекс напряму підготовки «Психологія» : навчальний посібник / за редакцією О. Л. Музики: У 10 томах. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – Том 7: Професійно-орієнтовані завдання для студентів 4 курсу. – С. 119–149.
4. Мазяр О. В. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Малюнок в практиці психодіагностики» / О. В. Мазяр // Навчально-методичний комплекс напряму підготовки «Практична психологія» : навчальний посібник / за редакцією О. Л. Музики: У 10 томах. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – Том 8: Професійно-орієнтовані завдання для студентів 4 курсу. – С. 7–30.
5. Мазяр О. В. Проблеми професійної рефлексії в особистісно орієнтованій моделі навчання / О. В. Мазяр // Психолого-педагогічні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти : науково-методичний збірник / за ред. проф. М. М. Заброцького. – Київ-Житомир : ЖОІППО, 2007. – С. 65–70.
6. Мазяр О. В. Психологія праці: модульний курс : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. В. Мазяр, В. В. Кириченко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 189 с. : табл., рис. Бібліогр.: с. 174. Термінол. слов.: с. 175-179. Імен. покажч. : с. 180–181.
7. Мазяр О. В. Розв'язок особистісних проблем як пріоритетне завдання психологічної служби в системі освіти / О. В. Мазяр // Актуальні проблеми діяльності психологічної служби системи освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 11-12 квітня 2006 р.). – Суми : Видавництво «Нота бене», 2006. – С. 59–60.
8. Мазяр О. В., Шмиглюк О. Г. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Основи психокорекції» / О. В. Мазяр, О. Г. Шмиглюк // Навчально-методичний комплекс напряму підготовки «Практична психологія» : навчальний посібник / за редакцією О. Л. Музики: У 10 томах. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – Том 6: Професійно-орієнтовані завдання для студентів 3 курсу. – С. 120–149.

9. Максименко С. Д. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус) : навчальний посібник / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко. – Київ : МАУП, 2002. – 128 с.
10. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : навчальний посібник для магістрів і аспірантів / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – Київ : ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
11. Психологічна деонтологія: етичні кодекси : хрестоматія / Укл. В. О. Климчук. – Київ : МАУП, 2005. – 88 с.
12. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології: навчально-методичний посібник / В. В. Рибалка. – Київ : Ніка-Центр, 2003. – 204 с.
13. Терлецька Л. Г. Психічне здоров'я особистості. Технологія самоаналізу / Л. Г. Терлецька. – Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003. – 150 с.
14. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т. М. Титаренко. – Київ : ГЛАВНИК, 2004. – 96 с.
15. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навчальний посібник / І. М. Цимбалюк. – Рівне : ЦНТІ, 2001. – 111 с.
16. Чабан О. С. Психічне здоров'я : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів II рівня акредитації / О. С. Чабан. – Тернопіль : ТДМУ : Укрмедкнига, 2008. – 480 с.
17. Frost N. Qualitative Research Methods in Psychology: Combining Core Approaches / N. Frost. – New York : McGraw-Hill, 2011. – 242 p.
18. Furr M. Scale Construction and Psychometrics for Social and Personality Psychology / M. Furr. – SAGE Publications Ltd., 2011. – 160 p.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка. Режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>
3. Положення про практику здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка. Режим доступу: https://zu.edu.ua/offic/pro_praktyku.pdf
4. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи. Режим доступу: <http://psyua.com.ua/index.php?lang=ua&page=legislation#legislation>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

БЛАНК ВІДНОШЕННЯ

Ректору
Житомирського державного
університету імені Івана Франка
проф. Киричук Галині
керівника _____

(повна назва бази практики)

(прізвище, ім'я, по батькові)

ВІДНОШЕННЯ

Адміністрація _____
(повна назва бази практики)

не заперечує проти проходження виробничої практики з прикладної психології

здобувачем(кою) вищої освіти _____ групи _____ форми навчання
(номер групи) (денної/заочної)
соціально-психологічного факультету

(прізвище, ім'я, по батькові практиканта)

Термін проходження практики з _____ по _____. Створення
необхідних умов для виконання програми практики гарантуємо.

Керівник

(підпис)

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

ЗРАЗОК ЗАПОВНЕНОГО ВІДНОШЕННЯ

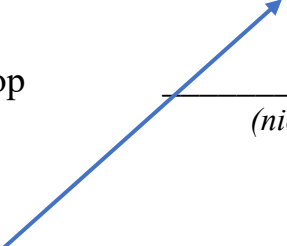
Ректору
Житомирського державного
університету імені Івана Франка
проф. Киричук Галині
директора Житомирської
загальноосвітньої школи № 21
Ремінець Світлани
Олександрівни

ВІДНОШЕННЯ

Адміністрація Житомирської загальноосвітньої школи № 21 не заперечує проти проходження виробничої практики з прикладної психології здобувачкою вищої освіти 13Мд-Псих-С групи денної форми навчання соціально-психологічного факультету Іваненко Іванною Іванівною.

Термін проходження практики з 03 жовтня 2022 року по 21 жовтня 2022 року. Створення необхідних умов для виконання програми практики гарантуємо.

Директор

(підпис)

Світлана РЕМІНЕЦЬ

печатка

ДОДАТОК 2
ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

виробничої практики з прикладної психології

здобувача(ки) вищої освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

Соціально-психологічний факультет

Кафедра соціальної та практичної психології

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 053 Психологія

Спеціалізація

(назва)

II курс, група

Здобувач(ка) вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув(ла) на підприємство, організацію, установу

МП
підприємства, організації, установи „____” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ім'я ПРІЗВИЩЕ відповідальної особи)

Вибув(ла) з підприємства, організації, установи

МП
Підприємства, організації, установи “ ____ ” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ім'я ПРІЗВИЩЕ відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики						Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	

Керівники практики:

від Університету

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

від підприємства, організації, установи

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження практики

Дата складання заліку „____” _____ 20__ року

Оцінка:

за університетською шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ЄКТС _____

Керівник практики від закладу вищої освіти

(підпис)

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

ЗРАЗОК ЗАПОВНЕНОГО ЩОДЕННИКА

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

виробничої практики з прикладної психології

здобувачки вищої освіти **Іваненко Іванна Іванівни**

Соціально-психологічний факультет

Кафедра соціальної та практичної психології

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 053 Психологія

Спеціалізація **Сімейна психологія**

II курс, група **23Мд-Псих-С**

Здобувачка вищої освіти Іваненко Іванна Іванівна

прибула на підприємство, організацію, установу

печатка

3 жовтня 2022 року

(підпис) директор Світлана РЕМІНЕЦЬ

Вибула з підприємства, організації, установи

печатка

21 жовтня 2022 року

(підпис) директор Світлана РЕМІНЕЦЬ

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики						Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	
1.	Знайомство з базою практики та психологічною службою	+						виконано
2.	Проведення та обробка результатів методики Літмана-Шмішека, консультація за результатами дослідження (учні 9 класу)	+						виконано
3.	Психологічна консультація з двома ученицями 10 класу		+					виконано
4.	Підготовка, організація та проведення тренінгу з подолання стресу під час ЗНО		+					виконано
5.	Підготовка презентації за результатами кваліфікаційної роботи		+					виконано
6.	Психологічна консультація учня 11 класу			+				виконано
7.	Проведення та обробка результатів методики В.В. Бойка щодо емоційного вигорання (учні 11 класу)			+				виконано
8.	Підготовка та проведення просвітницької бесіди з учнями старших класів на тему «Емоційне вигорання та шляхи його подолання»			+				виконано
9.	Підготовка тез за результатами кваліфікаційної роботи			+				виконано
10.	Підготовка звіту за результатами проходження практики			+				виконано

Керівники практики:
від Університету

печатка

_____ (підпис)

Ксенія ГАВРИЛОВСЬКА

від підприємства, організації, установи

_____ (підпис)

Світлана РЕМІНЕЦЬ

Робочі записи під час практики

03.10.2022 (понеділок) – знайомство з Житомирською загальноосвітньою школою № 21 та її психологічною службою, службовою документацією (річним та місячним планом роботи)

04.10.2022 (вівторок) – підготовка бланків методики Літмана-Шмішека, організація дослідження та його проведення з учнями 9Б класу

05.10.2022 (середа) – кількісна обробка результатів дослідження за методикою Літмана-Шмішека, якісна інтерпретація результатів

06.10.2022 (четвер) – якісна інтерпретація результатів за методикою Літмана-Шмішека, заповнення індивідуальних карток учнів 9Б класу, консультація учнів, з якими проведене групове дослідження

07.10.2022 (п'ятниця) – консультація з учнями 9Б класу, з якими проводилося групове дослідження за методикою Літмана-Шмішека

10.10.2022 (понеділок) – психологічна консультація учениць 10 класу Аліси М. та Марин С., заповнення журналу консультацій

11.10.2022 (вівторок) – підготовка та організація тренінгу з подолання стресу під час ЗНО (пошук вправ на зниження тривожності та емоційну саморегуляцію, підготовка наочності)

12.10.2022 (середа) – проведення тренінгу з подолання стресу під час ЗНО з учнями 11А класу

13.10.2022 (четвер) – проведення тренінгу з подолання стресу під час ЗНО з учнями 11Б класу

14.10.2022 (п'ятниця) – підготовка презентації за результатами кваліфікаційної роботи, підготовка тез

17.10.2022 (понеділок) – психологічна консультація учня 11 класу Олександра М., заповнення журналу консультацій

18.10.2022 (вівторок) – організація, проведення та обробка результатів методики В.В. Бойка щодо емоційного вигорання учнів 11А класу

19.10.2022 (середа) – якісна інтерпретація результатів за методикою В.В. Бойка, заповнення індивідуальних карток учнів; підготовка та проведення просвітницької бесіди з учнями 11А класу на тему «Емоційне вигорання та шляхи його подолання»

20.10.2022 (четвер) – підготовка тез за результатами кваліфікаційної роботи

21.10.2022 (п'ятниця) – підготовка тез за результатами кваліфікаційної роботи; підготовка звіту за результатами проходження практики

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці
Житомирська загальноосвітня школа № 21

Здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти Іваненко Іванна Іванівна проходила виробничу практику з прикладної психології у Житомирській загальноосвітній школі № 21 з 03 жовтня 2022 року по 21 жовтня 2022 року. Здобувачка дотримувалася внутрішнього розпорядку роботи школи, етичних аспектів у взаємодії з учнями та педагогічним колективом; виробничих конфліктів і непорозумінь із нею не виникало. За відгуком практичного психолога можна зробити висновок про значущий рівень фахової компетентності Іванни Іванівни, її пунктуальність, старанність, зацікавленість роботою практичного психолога.

За час виробничої практики Іванна Іванівна виконувала психодіагностичну, тренінгову, просвітницьку та консультаційну діяльність. Її увагою були охоплені здебільшого учні старшої школи, з якими було проведено три групових дослідження, низка психологічних консультацій та тренінгових занять, що є актуальними у зв'язку з підготовкою до проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Рекомендуємо оцінити виробничу практику з прикладної психології Іваненко Іванни Іванівни на оцінку «відмінно».

Керівник практики від підприємства, організації, установи ЖЗОШ № 21

(підпис)

печатка

Світлана РЕМІНЕЦЬ
(Власне ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

21 жовтня 2022 року

**ЦЯ СТОРІНКА ЗАПОВНЮЄТЬСЯ КЕРІВНИКАМИ ПРАКТИКИ
ВІД УНІВЕРСИТЕТУ**

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Здобувачка Іваненко Іванна Іванівна виконала достатню кількість фахових практичних завдань: три групових дослідження, три індивідуальних консультації, два тренінгових заняття та просвітницьку бесіду; підготовлено презентацію кваліфікаційної роботи та тези доповіді. Матеріали практики представлені у повному обсязі, акуратно оформлені, їхній зміст коректний. Вважаю, що виробнича практика з прикладної психології І.І. Іваненко може бути оцінено на оцінку «відмінно» (95 балів).

Керівник практики: _____ Ксенія ГАВРИЛОВСЬКА
(підпис)

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження
практики

Здобувачка Іваненко Іванна Іванівна виконала завдання виробничої практики з прикладної психології у повному обсязі; матеріали практики оформлені на високому методичному рівні; представлено бланки досліджень, текст просвітницької бесіди та програму тренінгового заняття. На підсумковій конференції здобувачкою представлено фотоматеріали з бази практики, проаналізовано рівень компетентностей при виконанні різних завдань практики. Іванна Іванівна у звіті здійснила адекватну рефлексію власних компетентностей, підготувала план розвитку фахових умінь та навичок.

Дата складання заліку 7 листопада 2022 року

Оцінка:

за університетською шкалою відмінно

кількість балів 95 (дев'яносто п'ять) балів

за шкалою ЄКТС A

Керівник практики від закладу вищої освіти

_____ Ксенія ГАВРИЛОВСЬКА
(підпис)

_____ Олег МАЗЯР
(підпис)

ДОДАТОК 3
ПАСПОРТ БАЗИ ПРАКТИКИ

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ПАСПОРТ
БАЗИ ПРАКТИКИ
для здобувачів вищої освіти спеціальності

_____ (назва)

ПОВНА НАЗВА ПІДПРИЄМСТВА (ОРГАНІЗАЦІЇ, УСТАНОВИ)

Організаційно-правова форма _____
(оренда, кооператив, господарче товариство, акціонерне, з обмеженою відповідальністю)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____

Поштова адреса:

поштовий індекс _____

область, район _____

населений пункт _____

вулиця, будинок _____

Міжміський код, телефон та факс _____

Електронна поштова адреса _____

Адреса сайту в мережі Інтернет _____

Керівник підприємства (організації, установи)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

« _____ » _____ 20__ р.

М. П.

ДОДАТОК 4
ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра соціальної та практичної психології

ЗВІТ
за результатами проходження навчальної практики

з _____
здобувача вищої освіти ___ групи
_____ форми навчання
спеціальності 053 Психологія другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти
освітньої програми «_____» соціально-психологічного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка

(прізвище, ім'я, по батькові)

Практика з використання інноваційних та інформаційно-комунікативних технологій проходила з _____ по _____ 2023 року.

За час навчальної практики відвідала 15 практичних занять. Підготовлено комп'ютеризований варіант опитувальника «_____»; підготовлено програму вебінару на тему «_____»; сформовано навички роботи на платформах Padlet, Mentimeter, Quizlet та з додатком «Розкажи мені»; набуто досвід роботи в інтервізійних групах.

Найбільші труднощі викликали такі види роботи як _____.
Причинами цього вважаю те, що я недостатньо ознайоmlена з такими питаннями як _____, не мала досвіду роботи з _____.
Для розвитку компетентностей необхідно _____.

Вважаю, що практика організована на _____ рівні. Хочу порекомендувати керівникам практики більше уваги приділити _____, зменшити _____, збільшити _____, розробити _____, звернути увагу на _____.

Здобувачка ___ групи

(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Керівник навчальної практики

(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Факультетський керівник практики

Олег МАЗЯР

ДОДАТОК 5
ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра соціальної та практичної психології

ЗВІТ
за результатами проходження виробничої практики

з _____
здобувача вищої освіти ___ групи
_____ форми навчання
спеціальності 053 Психологія другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти
освітньої програми «_____» соціально-психологічного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики _____
(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

База практики _____

За час проходження практики виконано такі види робіт:

Здобуті вміння та навички:

Висновки щодо готовності виконувати професійні завдання такого ґатунку:

Основні труднощі у виконанні завдань практики:

Пропозиції щодо вдосконалення проведення практики:

Здобувачка ___ групи _____
(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Керівник навчальної практики _____
(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Факультетський керівник практики _____ **Олег МАЗЯР**